

misli tako ali vsaj e nako vse tisto učiteljstvo (in tudi ne-učiteljstvo), ki je črpalo sodbo o nas in o šolstvu iz naše srede, iz naših duš, ne pa zgolj iz dalje, iz svetlih višav ali pa iz neplemenitih namenov. Danes vem bolj nego kdaj prej, da so naše vrste velike in neprodorne, da uživamo odkrite simpatije tudi med slovenskim ljudstvom, ki sodi naše delovanje in prizadevanje z vse drugačnega stališča nego gotovi ljudje, od katerih se obračajo še tisti, ki so stali še pred polpreteklim časom ob njihovi strani.

In to je človeku najlepše zadoščenje, ki odmeri tisoč in več zamer! Zato pa pogumno naprej, zakaj dela je še obilo, in čakajo nas resni dnevi. In pripravili smo se že nanje!

Engelbert Gangl.

Kritikujoči glasovi.

Italijanske in slovenske šole. „Edinost“ piše dne 6. t. m. v 225. številki: Včerajšnji „Piccolo“ primerja postopanje vlade nasproti slovenskim in italijanskim šolam in prihaja s pomočjo svoje židovske logike seveda do trditve, da vlada podpira nezakonite zahteve Slovencev in postopa proti zakonitim zahtevam Italijanov. Te svoje trditve podpira židovski list z dvema zgledoma in pravi, da je vlada zaukazala goriški občini ustanoviti v Gorici nepotrebno slovensko šolo, dočim je tržaški občini zabranila ustanoviti prepotrebno italijansko šolo pri Sv. Ivanu.

Slovenska šola v Gorici, da je nepotrebna, ker se je letos vpisalo vanjo le 17 učencev. Kdor čita samo „Piccolo“ in slepo veruje njegovim trditvam, mu mora seveda pritrčiti da trdi v tem oziru popolnoma prav. Našim čitateljem pa je jasno, zakaj zahaja v to šolo tako majhno število učencev; ker smo o zadevi slovenske občinske šole že neštevilnokrat pisali in zadnjič celo pred nekolikimi dnevi. V to šolo ne zahajajo učenci edino iz tega razloga, ker jo je že italijanska občina tako priredila, da ne bodo hodili.

Postavila jo je namreč na skrajno periferijo mesta in v tako zgradbo, ki prav nič ne odgovarja zdravstvenim zahtevam. Da je pa v Gorici slovenska ljudska šola prepotrebna, dokazuje najbolj tamošnja zasebna ljudska šola, ki je prenapolnjena slovenske dece. Kdo torej trpi v Gorici škodo, Slovenci ali Italijani? In kdo je kriv, da goriški Slovenci trpe v tem obziru škodo, ako ne ravno tista vlada, kateri očita „Piccolo“, da favorizira Slovence, in katera noče prisiliti goriške občine, da bi ustanovila slovenskim otrokom v Gorici šolo na primernem prostoru in v zgradbi, ki bo odgovarjala temu namenu?!

Tudi o nepotrebosti italijanske šole pri Sv. Ivanu se je že dovolj govorilo in pisalo in bilo bi le škoda za čas in prostor, isto ponavljati. Sicer pa to nehote priznava tudi včerajšnji „Piccolo“, ko govori, da ne more nihče tržaški občini zameriti, da si — ako bi laška šola pri Sv. Ivanu tudi ne bila prav potrebna — dovoljuje v tem obziru „majhen šolski luksus“. Tu ga imate Žida in Italijana lepo skupaj! — Torej Italijani si smejo dovoljevati na naše slovenske stroške poleg mnogih drugih luksusov še luksus laške šole pri Sv. Ivanu, a mi pa moramo vključno davkom, ki jih plačujemo v šolskem obziru — stradati! Oni luksus dveh italijanskih srednjih šol, za katere mečejo proč stotisočake in stotisočake, mi pa brez slovenske šole v mestu, dasiravno nam radi tega prav nič ne odbijajo na davkih! Lepa načela

to! Luksus na stroške drugih. Kaj zakoni, kaj pravica, kaj enakopravnost?! Kdor ima moč v rokah, ta lahko guli in odira onega, ki ga ima pod seboj, da si potem lahko dovoljuje — luksus. Na podlagi te najnovejše italijansko-židovske teorije pridemo slednjič še tako daleč, da tržaška občina zapleni in poproda vse imetje tržaških Slovencev, da si bo potem lahko dovoljevala luksus laške univerze in druge kulturne luksuse. Luksus je lepa reč, gospoda Italijani, kdor si ga lahko privoščja iz svojih sredstev; ali luksus, kakor ga razumevate in izvajate vi, ni nič drugega nego najnižje — lopovstvo!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj ima dne 2. listopada 1903 ob 1. uri popoldne v dekliški šoli v Rudolfovem redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo odbora. 2.) Račun za leto 1903. 3.) Volitev novega odbora. 4.) Slučajnosti. Če bi občni zbor zaradi pičle udeležbe ob 1. uri ne bi bil sklepčen, bo ob 2. uri in ob vsaki udeležbi drugi občni zbor, ki voli nov odbor.

Ante Požar, t. č. predsednik.

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 8. listopada ob 11. dopoldne v Šmarju. Na vsopredru so med drugim: „O naši stanovski disciplini“, govori Strmšek in „Poročilo o zborovanju Lehrerbunda“ (Šumer, Vežjak). Ob 10. ima slavnostni odbor svojo sejo. K obilni udeležbi vljudno vabi

Strmšek.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 5. listopada 1903 dopoldne točno ob 1/2.11. uri v okoliški šoli s sledečim vsopredom: 1.) Zapisnik. 2.) Dopisi. 3.) Hospitacija v I. razredu dekliške šole. 4.) O metodi pevskega pouka v ljudski šoli. (Poročevalec g. Druzovič.) 5.) Posvetovanje in sklepanje o ustanovitvi čebelarskega društva za Ptuj in okolico. (Poročevalec g. Oton Riedel, ki se kot gost udeleži zborovanja.) 6.) Slučajnosti. K polnoštevili udeležbi vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

Risanje v ljudski šoli.*) Dasi ima ljudski učitelj pre-mnogo utemeljenih želja, si ne želi na pedagoškem polju vendar ničesar tako živo, kakor nekoliko stanovitnega reda pri risarskem pouku glede snovi, učbe in učnih načrtov. Črez 30 let že rišemo, kaj hočemo in kako hočemo; o uspehih — je bolje — da molčimo. Ni čudo, da je nastalo zaradi tega precej živahno gibanje in vrvenje, in sicer ravno v učiteljskih krogih skoro po vseh državah olikanih narodov.

Učitelji, strokovnjaki in obrtniki so edini in docela prepričani, da se mora odslej risanje v ljudskih šolah dostojno uvaževati in v večji meri gojiti in vaditi. Čas, potrebščine in boj za obstanek so prepričali strokovnjake in učnjake, da se z našim drugim — od fonetičnega mnogo izrazitnejšim — jezikom, to je z risanjem in risbami v ljudskih, meščanskih in obrtnih šolah nikakor več pasterkovati ne sme.

Risarjev in slikarjev umetni jezik govori molče tako nežno in strastno, popolno in prepričevalno, glasno in živo, da fonetični z njim niti približno ne more tekmovati. Runge pravi: „Ako bi mogel povedati, bi ne slikal.“

Kajkoli in kjerkoli se poučuje zato, da dosežemo nekaj smoter, nekaj formalni ali stvarni hasek: da se nakaj nau-

*) Naprošeni smo, da ponatisnemo ta spis, ki ga je priobčil letošnji „Popotnik“ v 9. številki. Uredn.